

1. Referentie

Referentie	Van Aarschot, M., Hermans, D.J. & Verhoeven, J.C. (2001). <i>Gezocht: ingenieur (m/v). Een onderzoek naar studiekeuze vanuit genderperspectief</i> . Onuitgegeven onderzoeksrapport, K.U. Leuven, Faculteit wetenschappen, Centrum voor Onderwijssociologie.
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

Hoewel ook meisjes in het secundair onderwijs belangstelling hebben voor exacte wetenschappen, kiezen ze minder dan jongens voor exact-wetenschappelijke richtingen aan de universiteit. In dit onderzoeksrapport wordt voornamelijk aandacht besteed aan de verschillen tussen jongens en meisjes uit het laatste jaar secundair onderwijs met wiskunde of wetenschappen als hoofd- of bijoptie, bij het maken van hun keuze voor een instelling en een studierichting in het hoger onderwijs in Vlaanderen. In een eerste hoofdstuk wordt de theoretische achtergrond van het onderzoek en het onderzoeksontwerp geschetst. Hoofdstuk twee bevat de onderzoeksresultaten betreffende de sociale en persoonskenmerken van de leerlingen die deelnamen aan het onderzoek. Hoofdstuk drie geeft een overzicht van de keuzes die de leerlingen maken en in een vierde en laatste hoofdstuk wordt een antwoord gegeven op de vragen omtrent de verschillen in studiekeuzemotieven tussen jongens en meisjes.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Onderwijs
Trefwoord(en)	Genderverschillen, studiekeuze

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Marjan Van Aerscht, Dirk J. Hermans & Prof. dr. Jef C. Verhoeven Centrum voor Onderwijssociologie Departement Sociologie K.U.Leuven Van Evenstraat 2b 3000 Leuven Tel: 016/ 32 32 05 Fax: 016/ 32 33 65 http://www.kuleuven.be/sociologie/onderzoek/centrond onderwijs/

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Wat zijn de motieven van respectievelijk jongens en meisjes om te kiezen voor een bepaalde studie aan het hoger onderwijs? Vanuit welke structuur komen deze keuzes tot stand?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Kwantitatief onderzoek met klassikaal afgenomen gestandaardiseerde gesloten vragenlijsten. Om de mogelijke verandering in de studiekeuze op te volgen werden dezelfde studenten ondervraagd in oktober 2000 en in mei 2001.
Onderzochte groep	In oktober 2000 bevroeg men 1280 leerlingen van het zesde jaar secundair onderwijs in 84 scholen, in mei 2001 waren er dit iets minder. Enkel studierichtingen met wiskunde of wetenschappen als hoofd- of bijoptie werden bevestigd. Er werd een onderscheid gemaakt in de steekproef naargelang geslacht en provincie.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Sociale achtergrond	Gemiddeld genomen volgde twee derden van de ouders van de respondenten hoger onderwijs. Er werden geen grote verschillen opgemerkt tussen jongens en meisjes betreffende de scholingsgraad van de ouders. De meeste ouders (twee derde van de moeders en ruim de helft van de vaders) zijn bediende. Meisjes zijn beduidend meer afkomstig uit zelfstandiggezinnen en de jongens meer uit bedienden- of arbeidersgezinnen. Gemiddeld zijn er meer jongens dan meisjes lid van een vereniging. Meisjes kiezen vaker voor jeugdverenigingen en jongens meer voor wetenschappelijke of sportverenigingen.
Academisch zelfconcept	De gemiddelde prestatieniveaus van de bevestigde jongens en meisjes liggen vrij hoog. Zowel meisjes als jongens behalen gemiddeld een eindpercentage van meer dan 70%. Meisjes presteren significant beter in Nederlands, Frans, wiskunde en biologie, behalen voor de meeste vakken een groter prestatieniveau dan jongens en ook hun behaalde eindpercentage ligt hoger. Voor chemie en fysica werden geen significante verschillen tussen jongens en meisjes gevonden. Meisjes maken soms tot regelmatig een planning of samenvatting van de leerstof, jongens doen dit slechts zelden tot soms. Het gebruiken van een studiemethode kan gezien worden als een indicator voor de mate waarin men zijn studies ernstig neemt. Meisjes zouden bijgevolg hun studies ernstiger nemen dan jongens. De gemiddelde zelfbeoordeling op de vakken is eerder 'goed'. Meisjes presteren vaak beter dan jongens, maar schatten zich lager in als het over exact-wetenschappelijke vakken gaat alsook wat betreft de slaagkans aan een hogeschool of universiteit. Jongens geven meer exact-wetenschappelijke vakken op als sterkste vakken en meisjes meer taalvakken. Toch zitten biologie, wiskunde en chemie ook bij de meisjes in de top drie van de vakken waar ze het sterkst in zijn.
Interesses	Algemeen is vast te stellen dat meisjes in vergelijking met jongens gemiddeld een hogere interesse-score toekennen aan taalvakken, terwijl jongens dit eerder doen voor de wetenschappelijke vakken (biologie uitgezonderd).
Waarden en verwachtingen ten aanzien van studeren en werken	Meisjes vinden een diploma van het hoger onderwijs en een beroep met veel menselijk contact belangrijker dan jongens. Een hoog inkomen, beroep met een hoog aanzien, voltijds werken en vrije tijd wordt dan weer belangrijker geacht door jongens dan meisjes.
Keuze hogeschool of universiteit	Gemiddeld drie op vier leerlingen kiest voor een universitaire opleiding. Meisjes kiezen meer voor de universiteit, hebben een standvastigere keuze en zijn minder geneigd om hun keuze voor universitair onderwijs te wijzigen in een keuze voor hogeschoolonderwijs dan jongens.
Keuze instelling	27% van de jongens en 15% van de meisjes kiezen voor een hogeschool. Wat universiteiten betreft nemen de K.U.Leuven en de UGent het grootste deel van de leerlingen voor hun rekening. Meer meisjes uit de steekproef kiezen voor de UGent en meer jongens voor de VUB. Wat de andere universiteiten betreft, zijn de verschillen tussen de geslachten niet noemenswaardig.
Keuze	Meer jongens maken een definitieve keuze als enkel de jongensrichtingen (burgerlijk

studierichting	ingenieur, industrieel ingenieur, economisch georiënteerde richtingen) worden beschouwd, maar voor de typische meisjesrichtingen ((para)medische en sociale richtingen, letteren/artistiek) wordt, met uitzondering van de sociale richtingen, niet vastgesteld dat meer meisjes een definitieve keuze maken binnen de meisjesrichtingen.
Tijdstip en zekerheid van de keuzes voor een instelling en voor een studierichting	Late beslissers nemen de keuze voor een kleine universiteit meer in overweging dan de vroege beslissers. Wat de vroege beslissers betreft, kunnen we een typisch genderspecifieke studiekeuze vaststellen. Jongens zijn over het algemeen zekerder over hun studiekeuze dan meisjes. Voor zowel de keuze voor een instelling als voor een studierichting geldt dat iets meer dan de helft van de leerlingen zijn keuze tijdens het laatste half jaar van het secundair onderwijs gemaakt heeft. Late beslissers nemen de keuze voor een kleine universiteit meer in overweging dan de vroege beslissers.
Gebruik van informatiebronnen	Ouders en vrienden worden door zo goed als alle leerlingen geraadpleegd. Meisjes hebben meer aandacht voor media en jongens meer voor studieadviescentra van een hogeschool of universiteit en vragenlijsten van het CLB.
Samenhang tussen studierichting van de leerling met die van de ouders	Algemeen kunnen we stellen dat meisjes meer dan jongens in de sporen van hun ouders lopen: jongens lopen eerder in de sporen van hun vader, meisjes lopen in de sporen van beiden. Er is duidelijk sprake van seksspecifieke studierichtingen. Als daarentegen jongens of meisjes een niet-seksestereotype keuze maken, blijkt er doorgaans een beïnvloeding te bestaan door de studierichting die de ouder van het andere geslacht gevolgd heeft. De overeenstemming met de ouder stijgt ook wanneer het feitelijke keuzemoment nadert en dit het sterkst bij meisjes.
Redenen voor de keuze van een instelling en plaats van studeren	Het grootste verschil wordt gevonden bij het motief 'goede faciliteiten school'. Voor jongens is dit vooral belangrijk alsook de faam van de school op wetenschappelijk gebied, informatie verspreid via media, latere tewerkstellingskansen en jongeren die ze kennen die daar gaan studeren. Voor meisjes is vooral de informatie op studiedagen, studiebegeleiding, slaagkansen, studentensfeer en mening en raad van de ouders belangrijk. Voor het kiezen van de plaats van studeren is voor meisjes vooral belangrijk: veiligheid van de stad, culturele evenementen, sfeer, nieuwe mensen ontmoeten, zelfstandig zijn en op kot gaan. Jongens baseren zich eerder op sportmogelijkheden, uitgaansleven en aanwezigheid van vrienden. Meisjes hebben een minder positief beeld dan jongens over de latere tewerkstellingskansen, het persoonlijke contact met de professoren en assistenten, de kostprijs en de pc- en sportfaciliteiten. Jongens zijn minder tevreden dan meisjes over de degelijkheid van de infodagen en opendeurdagen, de sfeer in de stad en de bereikbaarheid van de instelling. Meisjes laten zich vaker dan jongens beïnvloeden bij het maken van hun keuze voor een instelling hoger onderwijs. Ze worden vaker beïnvloed door vrienden en minder vaak door 'andere familie' dan jongens. Jongens zijn het meer dan meisjes eens met de stelling dat de internationale uitstraling van een instelling een meerwaarde geeft aan het diploma en met de stelling dat de cultuur en sportvoorzieningen aan grote instellingen beter zijn. Meisjes vinden minder vaak dan jongens dat je best kiest voor de makkelijkste instelling als je voor een bepaalde studierichting in verschillende instellingen terecht kan en dat het onderwijs enkel goed is aan een kleine universiteit.
Reden voor de keuze van een studierichting	Meisjes vinden het veel belangrijker dat ze zich later kunnen inzetten voor anderen en ook het contact met mensen speelt een rol in hun studiekeuze. Jongens kiezen veeleer voor een richting die aansluit op het secundair onderwijs en worden ook meer aangetrokken door studies die status en een groot inkomen uitstralen. Meisjes zijn minder tuk op richtingen als scheikunde, natuurkunde en chemie. Ouders zijn voor beide belangrijk, maar iets meer voor meisjes dan voor jongens. Vrienden zijn niet belangrijk zowel voor jongens als voor meisjes bij de keuze van een studierichting.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Ja

10. Samenvatting

Welke studiekeuze maken jongens en meisjes uit de wetenschappelijk georiënteerde richtingen van het Algemeen Secundair Onderwijs, en waarom kiezen ze anders?

Vermits de opdrachtgever van het onderzoek een representatief beeld wilde van wat studenten ertoe aanzet voor de studie van exacte wetenschappen in het hoger onderwijs te kiezen, heeft men ervoor gekozen om een gestandaardiseerde vragenlijst te gebruiken. Om de kostprijs binnen aanvaardbare perken te houden werden deze schriftelijke vragenlijsten klassikaal voorgelegd. Om de mogelijke verandering in de studiekeuze op te volgen werden dezelfde studenten ondervraagd in oktober 2000 en in mei 2001. In oktober 2000 bevroeg men 1280 leerlingen in 84 scholen, in mei 2001 waren er dit iets minder. De vragenlijsten werden aan alle studenten van het zesde jaar in secundaire scholen voorgelegd die toevallig gekozen waren uit alle scholen in Vlaanderen. Enkel studierichtingen met wiskunde of wetenschappen als hoofd- of bijoptie werden bevraagd. Er wordt een onderscheid gemaakt in de steekproef naargelang geslacht en provincie.

De ouders van de bevraagde leerlingen zijn hoger geschoold en meer beroepsactief dan de ouders van de gemiddelde Vlaamse leerling. De ouders van de meisjes zijn wel lager geschoold dan de ouders van de jongens. Meisjes behalen betere studieresultaten dan jongens voor de meeste vakken, ook voor de wetenschappelijke. Toch denken meisjes dat ze minder aanleg hebben voor de wetenschappelijke vakken dan jongens. Meisjes schatten zich systematisch lager in dan jongens, zowel wat betreft hun prestatieniveau voor wetenschappelijke vakken als hun slaagkansen in het hoger onderwijs. Dit verklaart voor een groot deel waarom meisjes minder vlug kiezen voor een wetenschappelijke richting in het hoger onderwijs: ze denken gewoon dat ze het niet goed zullen doen. Interesse is er wel, vooral voor wiskunde en biologie. Daar komt bij dat meisjes minder belangstelling hebben voor voltijds werken en voor veel verdienen, en meer voor contact met anderen in hun later beroep. Ook dit verklaart hun studiekeuze. Bovendien hebben meisjes een minder positief beeld van de studierichtingen exacte wetenschappen aan de universiteit dan jongens. Ze vinden die studierichtingen minder boeiend en moeilijker, en zien minder beroepsuitwegen en mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling dan jongens.

In het rapport staan naast het onderzoek ook voorstellen om wetenschappen aantrekkelijker te maken voor meisjes. Dit onderzoek kwam tot stand in samenwerking met het Centrum voor Onderwijs sociologie van de K.U. Leuven.